

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,
κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ, ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
«ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ: Ο ΣΤΑΥΡΑΕΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΧΑΙΡΑ»
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ «ΟΜΟΝΟΙΑ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ»
ΤΕΤΑΡΤΗ 29.03.2017, ΩΡΑ 19.45**

Με αισθήματα συγκίνησης και υπερηφάνειας τιμούμε σήμερα δυο μεγάλες εθνικές επετείες, της 25^{ης} Μαρτίου 1821 και της 1^{ης} Απριλίου 1955 οι οποίες είναι από τις κορυφαίες στιγμές του έθνους.

Η πρώτη είναι η επέτειος της εθνικής παλιγγενεσίας, της επανάστασης και του ξεσηκωμού των Ελλήνων κατά της Τουρκικής σκλαβιάς των 400 χρόνων, το μεγαλύτερο ιστορικό γεγονός της νεώτερης Ελληνικής ιστορίας που θεμελίωσε το σύγχρονο ελληνικό κράτος και έδωσε υπέροχα δείγματα αρετής, αντρειοσύνης και προσήλωσης σε πανανθρώπινες αξίες.

Η δεύτερη επέτειος που τιμούμε, είναι του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ του 1955-59, που ήταν επίσης ένα ξεσηκωμός κατά του ξένου δυνάστη, ένα παλλαϊκό ξέσπασμα με σύνθημα την ελευθερία της Κύπρου και την ένωση της με τη μητέρα πατρίδα.

Οι αγωνιστές του 55-59 εμπνεύστηκαν από το μοναδικό πάθος και τον άφθαστο ηρωισμό των αγωνιστών του '21, με πρώτο μεταξύ τους τον Υπαρχηγό της ΕΟΚΑ, το Σταυραετό του Μαχαιρά Γρηγόρη Αυξεντίου, στον οποίο είναι ιδιαίτερα αφιερωμένη η σημερινή εκδήλωση με αφορμή τη συμπλήρωση 60 χρόνων από τη θυσία του.

Προς τα μέλη της οικογένειας του που είναι παρόντα, εκφράζουμε τη βαθειά μας ευγνωμοσύνη και το μεγάλο σεβασμό και την εκτίμηση μας για την ανυπέρβλητη προσφορά και την αγάπη του για την πατρίδα.

Ο Γρηγόρης Αυξεντίου υπήρξε ο ένας, ο μοναδικός, που το φως της θυσίας του δεν πρόκειται να σβήσει ποτέ και έγινε λάβαρο, σημαία και φάρος του αγώνα για την ελευθερία και δικαίωση της ιδιαίτερης μας πατρίδας.

Μαζί του τιμούμε και τις άλλες μεγάλες μορφές των δυο επετείων, εκείνες που στάθηκαν αγέρωχοι μπροστά στον κατακτητή και όρθωσαν έναντι του το ανάστημά τους καθοδηγημένοι από την φλόγα της πίστης και το ασίγαστο πάθος τους για την ελευθερία, και εκείνες που δεν πτοήθηκαν από την ισχύ του κατακτητή και χωρίς τον παραμικρό ενδοιασμό έδωσαν με τη θυσία τους μοναδικά δείγματα θάρρους, ηρωισμού και αυταπάρνησης, αφήνοντας υπέρλαμπρες παρακαταθήκες που πάντα θα μνημονεύουμε και θα τιμούμε.

Επιστρέφοντας στις κορυφαίες αυτές στιγμές του έθνους, το κάνουμε όχι μόνο για να θυμηθούμε και να τιμήσουμε όλους εκείνους που πολέμησαν και θυσιάστηκαν ή ανέβηκαν αγέρωχοι στην αγχόνη για την απελευθέρωση της πατρίδας, αλλά και για να αντλήσουμε από το μεγαλείο της ψυχής και τα αποθέματα του φρονήματος και του ηρωισμού που μας έχουν αφήσει ως ιερή παρακαταθήκη.

Σε κρίσιμες στιγμές για την πατρίδα, σε στιγμές κατά τις οποίες απαιτείται να υπερβούμε τα εμπόδια που βρίσκονται μπροστά μας, έχει σημασία να κατανοήσουμε πως η Ιστορία δεν είναι μια απλή καταγραφή γεγονότων για να τα μνημονεύουμε απλώς σε κάθε επέτειο τους, αλλά είναι και οδηγός και σύμβουλος μας για να προχωρήσουμε μπροστά με πίστη και αισιοδοξία για το μέλλον.

Γι' αυτό και σήμερα, εορτάζοντας τις δυο εθνικές επετείες, μας κυριεύει ολοζώντανη η ιστορική μνήμη και έντονα αισθήματα δέους, συγκίνησης και περηφάνιας πλημμυρίζουν τη ψυχή και την καρδιά μας.

Φέτος συμπληρώθηκαν 196 χρόνια από την Επανάσταση του 1821, η οποία φλόγισε τις καρδιές και συγκίνησε την Ευρώπη με τον ηρωισμό και τα κατορθώματα των ηρώων της έναντι του Τούρκου κατακτητή.

Την Ευρώπη που σήμερα δέχεται προκλητικά από την ίδια κατεύθυνση απίστευτες απειλές και συμπεριφορές για την ασφάλεια της, σε ένα κλίμα ωμών και έξαλλων εκβιασμών.

Το σκίρτημα του ελληνισμού εκείνη την άνοιξη του 1821 σήμανε τον λαϊκό καθολικό ξεσηκωμό των σκλαβωμένων ελλήνων ενάντια στον τούρκικο ζυγό και η 25η Μαρτίου γράφτηκε στην ιστορία ανεξίτηλα, με το αίμα των αθάνατων παλικαριών της Ελλάδας, ως η πιο λαμπρή ιστορική στιγμή της ελληνικής ιστορίας.

Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ύψωσε το λάβαρο της επανάστασης στην Αγία Λαύρα και οι αγωνιστές έδωσαν όρκο ιερό «Ελευθερία ή Θάνατος». Απ' άκρη σ' άκρη του ελληνισμού, από το Σούλι και την Μακεδονία ως το Ταίναρο και την Κρήτη, από την Πόλη και τον Πόντο, ως την Κύπρο και τα Δωδεκάνησα, ξεσηκώθηκε το υποδουλωμένο γένος. Το χάνι της Γραβιάς, η Τρίπολη, η Αλαμάνα, το Μεσολόγγι έγιναν κάστρα αντρείοσύνης και σύμβολα αυτοθυσίας και ηρωισμού.

Το σύνθημα του αγώνα σκορπίστηκε σ' ολόκληρη τη σκλαβωμένη Ελλάδα. Οι χτεσινοί ραγιάδες έγιναν μεμιάς ήρωες. Αμέτρητοι οι ήρωες και οι ηρωίδες. Ο Κολοκοτρώνης στο Μοριά, ο Παπαφλέσσας στο Μανιάκι, ο Διάκος στην Αλαμάνα, ο Ανδρούτσος στο Χάνι της Γραβιάς. Και η στρατιά των ηρώων του αγώνα όλο και μεγάλωνε. Γεώργιος Καραϊσκάκης, Μπουμπουλίνα, Κανάρης, Μαντώ Μαυρογένους, Μπότσαρης. Μα η λευτεριά ήταν αχόρταγη... Ήθελε νεκροί χιλιάδες νά 'ναι στους τροχούς. Ήθελε κι οι ζωντανοί να δίνουν το αίμα τους.

Χίος... Ψαρά... Μεσολόγγι... Το Μεσολόγγι πού ' γινε το σύμβολο της επανάστασης. Πείνασε, χτυπήθηκε, δεκατίστηκε μα ποτέ δε λύγισε. Μια χώρα μονάχα μπορεί να καυχείται για Θερμοπύλες και Μεσολόγγια, για Κολοκοτρώνηδες και Κανάρηδες, για Σουλιώτισσες και Μπουμπουλίνας. Κι αυτή η λεβεντογεννήτρα χώρα είναι η Ελλάδα, ο τόπος που γέννησε την ιδέα της λευτεριάς.

Στον αγώνα του '21 είχε και η Κύπρος τη συμβολή της. Πολλοί Έλληνες της Κύπρου μετέβησαν στην Ελλάδα και πολέμησαν στα διάφορα μέτωπα. Σημαντικές είναι οι μαρτυρίες οπλαρχηγών, κυρίως από τα πιστοποιητικά που έδιδαν σε μαχητές ή στις οικογένειές τους. Χίλιοι περίπου Κύπριοι συμμετείχαν στην Ελληνική επανάσταση, ανταποκρινόμενοι στο ιστορικό προσκλητήριο της εθνικής παλιγγενεσίας.

Η Κύπρος είχε όμως σημαντικό μερίδιο και στην προπαρασκευή του αγώνα. Συνεισέφερε σημαντικά ανταποκρινόμενη στις εκκλήσεις μελών της Φιλικής Εταιρείας. Η παράδοση φέρει μάλιστα και τον ήρωα ναύαρχο Κωνσταντίνο Κανάρη να προσέγγισε την Κύπρο και να φιλοξενήθηκε στη Λάπηθο και τον Καραβά.

Για τη συμβολή αυτή, η Κύπρος πλήρωσε βαρύτατο τίμημα. Τον Ιούλιο του 1821 εκτελέστηκε ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός, τρεις Μητροπολίτες, ηγούμενοι μοναστηριών και άλλοι ιερωμένοι και παράγοντες της Εκκλησίας, καθώς και δημογέροντες, προύχοντες και πολλοί άλλοι. Το όργιο αίματος επεκτάθηκε και στην ύπαιθρο. Οι σφαγές συνοδεύτηκαν

από δημεύσεις περιουσιών, λεηλασίες εκκλησιών, μοναστηριών και οικιών. Έτσι έδρασε ο Τούρκος δυνάστης για να μην επεκταθεί και στην Κύπρο η επανάσταση.

Το παράδειγμα των αγωνιστών της Εθνικής Παλιγγενεσίας του 1821 μιμήθηκαν 134 χρόνια αργότερα και τα παλληκάρια της Κύπρου. Την 1^η Απριλίου του 1955 άρχισε για τον Ελληνισμό ένας καινούργιος ξεσηκωμός, αυτή της φορά απέναντι στη μεγάλη αποικιοκρατική δύναμη της εποχής, τη Μεγάλη Βρετανία. Οι Άγγλοι που διαδέχτηκαν στην Κύπρο τους Τούρκους κατακτητές, διέψευσαν πολύ γρήγορα τις ελπίδες των Ελλήνων της Κύπρου που ανέμεναν να τους αναγνωριστεί το δικαίωμα να διαφεντέψουν την μοίρα τους. Το πάθος για ελευθερία μετά από σκλαβιά αιώνων ήταν ασίγαστο και στην Κύπρο. Πέντε χρόνια πριν είχε διενεργηθεί το δημοψήφισμα που κατέδειξε ότι το 97 τοις εκατό του Κυπριακού λαού τασσόταν υπέρ της αυτοδιάθεσης και της ένωσης με την Ελλάδα.

Η αρνητική στάση των Άγγλων φούντωσε την αγανάκτηση των Ελλήνων της Κύπρου. Τα ξημερώματα της 1^{ης} Απριλίου άρχισε ένας επικός αγώνας που κράτησε μέχρι το 1959. Με πολιτικό αρχηγό τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και στρατιωτικό αρχηγό τον Γεώργιο Γρίβα Διγενή, η ΕΟΚΑ ανέλαβε την ευθύνη του αγώνα, στον οποίο συμμετείχαν όλα τα στρώματα του λαού. Οι αποικιοκράτες χρησιμοποιούν κάθε μέσο για να συντρίψουν τον αγώνα. Οι φυλακίσεις, τα βασανιστήρια, οι εξορίες, οι απαγχονισμοί δεν έκαμψαν όμως το φρόνημα και την αγωνιστικότητα του λαού. Οι νέοι της Κύπρου θυσιάζονται για τη λευτεριά της πατρίδας όπως οι αγωνιστές του '21 και γράφουν χρυσές σελίδες δόξας στην ελληνική ιστορία.

Ο Μαχαιράς, το Δίκωμο, ο Αχυρώνας, οι ιστορικές μάχες στα βουνά και τους κάμπους, έγιναν αντάξιες με τις μάχες στη Γραβιά, την Αλαμάνα, τα Δερβενάκια, το Μανιάκι και την Τριπολιτσά. Ο Αυξεντίου, ο Μάτσης, ο Λένας, ο Μούσκος, ο Πίπτας, ο Κάρυος, ο Παπακυριακού, ο Σαμάρας και μαζί τα περήφανα και ανυπότακτα παλληκάρια της αγχόνης, οι Καραολής, Παλληκαρίδης, Δημητρίου, Μιχαήλ, Πατάτσος, Παναγίδης, Κουτσόφτας, Μαυρομμάτης και Ζάκος, και τόσοι άλλοι πότισαν με το αίμα τους το δένδρο της ελευθερίας που φούντωσε και καρποφόρησε.

Τα απλά, αγνά παλικάρια του κυπριακού λαού, οι ήρωες μας του Έπους του 1955, δαφνοστεφανώθηκαν με τους ήρωες του Έπους του 1821.

Στα βουνά ιδιαίτερα του Μαχαιρά αναγεννήθηκε η ελληνική μεγαλοσύνη. Εκεί θυσιάστηκε ο Γρηγόρης Αυξεντίου, από το χωριό Λύση, ο Σταυραετός της Κύπρου, που το «όχι» του στην απειλή να παραδοθεί διαφορετικά θα πέθαινε, ήταν, κατά τον ποιητή, τόσο βαρύ που δεν μπορούσε να το μεταφέρει η ηχώ. Μόνος απέναντι σε μια ολάκερη Ταξιαρχία. «Μολών Λαβέ!», ήταν η απάντησή του και δέκα ολόκληρες ώρες πάλευε γενναία. Τρεις φορές είχε καλέσει τους συντρόφους να τον αφήσουν μόνο στην αναμέτρηση με το θάνατο αλλά και με την ιστορία.

«Ο Αυξεντίου», έγραψε ο Στρατής Μυριβήλης, «είχε πάρει την απόφασή του. Ήταν η ίδια η φωνή από τους Τριακόσιους του Λεωνίδα...».

Σε εκείνες τις τελευταίες στιγμές στο κρησφύγετο του, περνούσε από μπροστά του ολάκερη η ελληνική ιστορία. Μέχρι που οι Εγγλέζοι, μη μπορώντας να κάνουν τίποτε άλλο, έριξαν βενζίνη και έβαλαν φωτιά που έζωσε τα πάντα. Ό,τι απέμεινε από το σώμα του Γρηγόρη ήταν λίγη στάχτη και λίγα κόκκαλα. Η θυσία του έγινε σύμβολο Αγώνα και μοναδικό παράδειγμα ηρωισμού και αυτοθυσίας.

Στο ποίημα του «Στιγμές», ο Κώστας Μόντης έγραψε για την ανυπέβλητη θυσία του Αυξεντίου:

«... Να πάρουμε μια σταγόνα απ' το αίμα σου να καθαρίσουμε το δικό μας, να πάρουμε μια σταγόνα απ' το αίμα σου να μπολιάσουμε το δικό μας, να πάρουμε μια σταγόνα απ' το αίμα σου να βάψουμε το δικό μας» ....

Ο αγώνας του 55-59 δεν πέτυχε τον προαιώνιο πόθο αλλά κέρδισε τον εφικτό στόχο, την ανεξαρτησία της Κύπρου, που έφερε και αυτή τέλος σε μια σκλαβιά αιώνων. Τα απλά και αγνά παλληκάρια του Κυπριακού Ελληνισμού έγραψαν λαμπρές σελίδες δόξας και τιμής. Έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία, τη δημοκρατία και την ανεξαρτησία της ιδιαίτερης μας πατρίδας.

Τα βάρη που επωμίστηκε η Κυπριακή Δημοκρατία με τις συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου ήταν πολλά. Και η πορεία απέδειξε πόσο δύσκολος ήταν εξ αρχής ο δρόμος. Λάθη που διαπράξαμε στην πορεία μας και εμείς, αλλά κυρίως η βουλιμία και οι επιθετικές βλέψεις της Τουρκίας, μας οδήγησαν στο σήμερα, με το τριάντα επτάμισυ τοις εκατό της πατρίδας μας να είναι υπό κατοχή, και τις προσπάθειες για επίλυση του εθνικού μας θέματος μέσω των διαπραγματεύσεων να προσκρούουν συνεχώς στην αρνητικότητα της άλλης πλευράς.

Συνεχίζουμε όμως την προσπάθεια μας, και γι' αυτό δεν έχουμε άλλη επιλογή, με την προσδοκία ότι η άλλη πλευρά και ιδιαίτερα η Τουρκία θα πάρει τις αποφάσεις που επιβάλλονται προκειμένου να ανοίξει ο δρόμος για μια κοινώς αποδεκτή και λειτουργική λύση προς το συμφέρον πρωταρχικά των Κυπρίων. Μια λύση χωρίς στρατούς κατοχής και το αναχρονιστικό σύστημα εγγυήσεων του '60, μια λύση με διασφαλισμένα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες των νομίμων κατοίκων της νήσου, λύση η οποία θα μετατρέψει την Κύπρο σε τόπο ειρήνης, ασφάλειας, δημοκρατίας και ευημερίας.

Δόξα και τιμή στους ήρωες του 1821, δόξα και τιμή στους ήρωες του 55-'59.